

Handläggare: Leif Styfberg

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 16 april 2013

Ärende 8

Karriärtjänster för lärare

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att godkänna förslag till hantering av det nya karriärsystemet för lärare

Charlotte Svensson
Arbetsmarknadsdirektör

Leif Styfberg
Avdelningschef SFI Stockholm
t f avdelningschef Vuxenutbildning
Stockholm

Sammanfattning

Regeringen har beslutat om inrättandet av ett karriärsystem för lärare med två karriärsteg. Två nya karriärtjänster inom skolan inrättas från och med 1 juli 2013. Den ena kallas förstelärare, den andra kallas särskilt yrkesskicklig lärare med forskarutbildning (lektor). Beslutet syftar till att öka kvaliteten i undervisningen, tillvarata särskilt yrkesskickliga lärares kompetens samt ge lärare vägar till professionsutveckling. Till de nya befattningarna är en löneökning kopplad på i genomsnitt 5 000 kronor per månad för en förstelärare och 10 000 kronor per månad för en lektor. För att ersätta lönepåslaget kan huvudmannen ansöka om högst 85 000 kronor per förstelärare respektive 170 000 kronor per lektor och år, inklusive sociala avgifter (hälften för 2013). Stockholms stad kommer att för andra halvåret 2013 ha möjlighet att söka för ca 224 förstelärare vilka ska fördelas mellan utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden. En lektor motsvarar två förstelärare. Enligt preliminär beräkningsmodell skulle ett tiotal förstelärartjänster gå till egen regi inom arbetsmarknadsförvaltningen. Förvaltningen ser positivt på möjligheten att inrätta karriärtjänster för lärare inom vuxenutbildningen. Avsikten

är att söka statsbidrag redan inför hösten trots att det inte finns tid att ta fram genomtänkta och genomarbetade riktlinjer. Sådana ska utarbetas inför nästa sökperiod.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom SFI Stockholm och Vuxenutbildning Stockholm i nära samarbete med personalstaben.

Bakgrund

Regeringen har beslutat om inrättandet av ett karriärsystem för lärare med två karriärsteg. Det innebär att två nya karriärtjänster inom skolan inrättas från och med 1 juli 2013. Den ena kallas förstelärare, den andra kallas särskilt yrkesskicklig lärare med forskarutbildning (lektor). Beslutet syftar till att öka kvaliteten i undervisningen, tillvarata särskilt yrkesskickliga lärares kompetens samt ge lärare vägar till professionsutveckling. Särskilda kvalifikationskrav är utformade för respektive befattning.

Skickliga lärare är en viktig faktor för att eleverna ska nå goda studieresultat. Tanken är att lärare med karriärtjänster huvudsakligen ska undervisa. På så sätt ska reformen trygga god undervisning för elever samtidigt som skickliga lärare får en möjlighet att avancera.

Till de nya befattningarna är en löneökning kopplad på i genomsnitt 5 000 kronor per månad för en förstelärare och 10 000 kronor per månad för en lektor. Kommunerna kan söka statsbidrag för att ersätta lönepåslaget.

Huvudmannen, med rektor som viktig part, bedömer vilka lärare som uppfyller de av regeringen beslutade kvalifikationskraven och som kan utses till förstelärare och lektor. Huvudmannen ansöker hos Skolverket om statsbidrag om högst 85 000 kronor per förstelärare respektive 170 000 kronor per lektor och år, inklusive sociala avgifter (hälften för 2013).

Reformen omfattar alla skolformer utom förskolan. Bidrag lämnas för ett år i sänder och skolverket fastställer en bidragspott som fördelas till huvudman utifrån antal elever i grund- och gymnasieskolan. Stockholms stad kommer att för andra halvåret 2013 ha möjlighet att söka för ca 224 förstelärare vilka ska fördelas mellan utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden. En lektor motsvarar två förstelärare. Antalet ökas årligen tom 2016, 2014 avsätts medel för preliminärt 293 förstelärare i Stockholms stad. Kvalifikationskraven som definieras i

statsbidragsförordning måste vara uppfyllda för att det ska utgå statsbidrag. Ansökan för andra halvåret 2013 ska vara skolverket tillhanda den 26 april. Enligt preliminär beräkningsmodell skulle ett tiotal förstelärartjänster gå till egen regi inom arbetsmarknadsförvaltningen, dvs inom kommunal vuxenutbildning, sfi och särvux. Reformen omfattar inte upphandlad verksamhet.

De två karriärtjänsterna

En förstelärare/lektor har anställning på en skola och kan ha i uppdrag att arbeta med en eller flera skolor. I väntan på beslut om statsbidragen kommer förvaltningen att arbeta fram rutiner för ansökningsförfarandet för anställning samt anställningsvillkor.

En förstelärares arbetsuppgifter ska huvudsakligen bestå av undervisning och uppgifter som hör till undervisning. En förstelärare ska kunna ta en ledande roll i att driva utveckling och därmed också kunna visa hur den arbetar för att nå goda resultat. Uppdraget kan innebära att leda utveckling av undervisning och kollegialt lärande, ämnesansvar eller att ansvara för introduktion av nyanställda och stötta kollegor som handleder lärarstudenter som genomför sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU).

Rektor formulerar kvalifikationer utifrån uppdragets karaktär men följande måste enligt statsbidragsförordningen vara uppfyllt:

- Behörighetsgivande lärarexamen, efter 1 januari 2014 legitimerad lärare.
- Genom dokumentation kunna redovisa minst fyra års väl vitsordat arbete som lärare med undervisning inom ramen för en eller flera anställningar inom skolväsendet.
- Visat särskild god förmåga att förbättra elevernas studieresultat och ett starkt intresse för att utveckla undervisningen.
- I övrigt bedömas som särskilt kvalificerad för undervisning och uppgifter som hör till undervisningen.

Utifrån uppdragets karaktär kan även påbyggnad av formell kompetens vara kvalificerande. T.ex. VFU-handledarutbildning, mentorsutbildning, magisterexamen, ämnesfördjupning, ledarskapsutbildning.

Enligt regeringsbeslutet är det huvudmannen som utnämner lärare som har forskarexamen och uppfyller kvalifikationskraven till särskilt yrkesskicklig lärare med forskarutbildning/lektor.

Följande måste enligt statsbidragsförordningen vara uppfyllt:

- Behörighetsgivande lärarexamen, efter 1 januari 2014 lärarlegitimation

- Licentiat- eller doktorsexamen. Licentiatexamen bör avse ämnesdidaktik eller ett ämne som kan hänföras till ett undervisningsämne alternativt lärare som har avlagt speciallärarexamen och därutöver minst licentiatexamen inom det specialpedagogiska ämnesområdet med nära anknytning till undervisning i den skolform som läraren arbetar.
- Under minst fyra års tjänstgöring som lärare inom skolväsendet ha visat pedagogisk skicklighet. (Behöver inte uppfyllas av den lärare som har undervisat på universitet eller högskola.)

En lektors arbetsuppgifter ska huvudsakligen bestå av undervisning och uppgifter som hör till undervisningen. Liksom en förstelärare ska den kunna ta en ledande roll i att driva utveckling och kunna visa hur den arbetar för att nå goda resultat. Uppdraget ska ha koppling till akademi och forskning och kan innebära att leda utveckling av undervisning och kollegialt lärande, att ha ämnesansvar och ämnesutveckling, att ha kontakt med akademi och forskning och/eller att sprida kunskap om aktuell forskning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på möjligheten att inrätta karriärtjänster för lärare. Det finns ett behov av utveckling inom vuxenutbildningen. Modellen med karriärtjänster möjliggör för verksamheterna att utveckla delvis andra arbetsformer och innebär en möjlighet till ökad kvalitet och bättre resultat.

För att säkerställa ett effektivt resursutnyttjande och långsiktiga effekter av satsningen på karriärtjänster krävs genomtänkta och genomarbetade riktlinjer. Det är inte möjligt att ta fram sådana inför ansökan den 26 april men förvaltningen har för avsikt att inför nästa sökperiod ta fram mera permanenta riktlinjer för nämnden att ta ställning till. Ett stöd i detta arbete kommer SKLs rapport Ett samlat karriärsystem för lärare att vara. Riktlinjer för arbetet inför den första sökperioden har tagits fram i dialog med utbildningsförvaltningen.

Eftersom bedömningen är att det är angeläget att också inrätta karriärtjänster för lärarna inom vuxenutbildningen föreslår förvaltningen att nämnden ska besluta om att söka ett antal statsbidrag. För att få en bild av behovets omfattning har skolledarna fått lämna in intresseanmälningar till förvaltningen där de också får motivera varför de vill inrätta de önskade tjänsterna.

För att förankra och planera inför inrättandet av de första karriärlärartjänsterna har förvaltningen tillsatt en arbetsgrupp där skolledare och lärarfack är representerade. Gruppens arbete kommer att vara en del av arbetet med att utveckla de framtida riktlinjerna.

Det är viktigt att de tjänster som inrättas svarar mot verksamheternas behov och är kopplade till respektive skolas utvecklingsarbete så att de leder till en reell kvalitetshöjning. Detta särskilt med tanke på att inrättandet av karriärtjänster trots statsbidraget innebär en reell kostnadsökning för verksamheterna.

Statsbidraget täcker kostnaden för löneökningen men eftersom försteläraren eller lektorn inte ska undervisa lika mycket som en ordinarie lärare kommer en extra resurs att behöva sättas in för att täcka det minskade antalet timmar en sådan lärare gör. Beroende på hur stor nedsättning en förstelärare/lektor får kan man räkna med en ökad kostnad motsvarande 25 – 50 procent av en heltidstjänst.

Förvaltningen anser att det, särskilt när det gäller tjänsterna som förstelärare, i de flesta fall torde vara mest lämpligt att tidsbegränsa dessa. Utvecklingsbehoven förändras över tid vilket innebär nya utmaningar.

Eftersom utvecklingsbehoven kan förändras över tid kan behovet av andra kompetenser inom förstelärar-/lektorstjänsterna också förändras. Därför anser förvaltningen att nämnden precis om utbildningsnämnden redan gjort bör besluta att karriärtjänsterna ska tidsbegränsas.

Utbildningsförvaltningen planerar att under våren upphandla ett meriterings- och portfoliosystem för lärare. Systemet ska möjliggöra för lärare att dokumentera sina meriter. Förvaltningen har för avsikt att delta i denna upphandling.

Ett problem är att denna satsning liksom flera andra satsningar under senare år t ex matematiklyftet utestänger (inte gäller) verksamheter på entreprenad. Förvaltningen har framfört till Skolverket att det är mycket olyckligt och bör rättas till inför kommande sökperioder. Det är inte acceptabelt att stora delar av lärarkåren i de tre största städerna ska stå utanför reformen.

Bilaga

1. Organisation och riktlinjer för arbete med karriärtjänster för lärare